

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte
20. november 1970

INNHOLD

Side

Deltakere	5
Forretning	6
Den aktuelle situasjonen	8
Ordskiller	12
Voterings	37
Sykeleier	38

PROTOKOLL

over forhandlinger

i representantskapsmøte

20. november

1970

Redigert av LO's

presse- og informasjonskontor

PROTOKOLL

over forhandlinger
i representantskapsmøte

20. november
1970

Redigert av LO's
presse- og informasjonskontor

INNHOLD

	Side
Deltakerliste	5
Forretningsorden	8
Den aktuelle situasjon	8
Ordskifte	13
Voteringen	37
Sykelønnsordningen	38
Bekledningsarbeiderforbundet: Oslo, Henry Wold, Oslo, Ingeborg Jacobsen, Drammen, Knut Ludvik, Hov. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Oslo, Sigmund Engen, Oslo, Odd Isakson, Drammen, Klaus Holstad, Trondheim, Arne Lønn, Kvam, Ole Gyberg, Vågsbygd. Norsk Elektriker- og Kraftstarvsforbund: Erik G. Kristoffersen, Oslo, Nils H. Johannessen, Oslo. Norsk Feigselstjenestemannsforbund: Arne Albertsen, Solliemyr. Norsk Grafisk Forbund: Reidar Lønn, Oslo, Johan M. Røe, Oslo, Arild Kalvik, Oslo. Norsk Gullmedarbeiderforbund: Kåre Eideberg, Oslo. Norges Handels- og Kontorarbeiderforbund: Kåre Hansen, Oslo, Reidar Moen, Oslo, Pether Hansen, Stevanger, Ruth Svendsen, Pergrunn, Kjell Olsen, Tromsø, Kjetil Rasmussen, Oslo, Kjell Johansen, Fredrikstad. Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbundet: Arne Løken, Oslo, Andreas Nordlie. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Peer Brun, Moss, Steen Eriksen, Tvedberg, Einar L. Nilsen, Bergen, Hallgren Gundersen, Evenskjer, Gunnar Aagaasen, Trølla, Willard Kristiansen, Oslo, Henry Jensen, Hygge. Norsk Jernbaneforbund: Arne Olsen, Ski, Odd Westel Larsen, Oslo, Håkon Brunborg, Bergen, Kåre Stuvold Hammelvik, Bock B. Skremstad, Elverum.	

TALERLISTE

Askeland, Per 30.
 Aspengren, Tor 8, 35.
 Axelsen, Olaf 26.
 Bjordal, Håkon 27.
 Bøe, Johan M. 13.
 Enger, Sverre 27.
 Flå, Kåre 15.
 Hofstad, Klaus 23.
 Højdahl, Odd 41.
 Ingsøy, Bjarne 30.
 Jensen, Henny 33.
 Johannessen, Nils H. 18.
 Kalvik, Arild 21.
 Karlsen, Thorvald 32.
 Kjelsrud, Klaus 33.
 Langås, Reidar 41.
 Løken, Arne 20.
 Lønseth, Sigurd 17.
 Mugaas, N. R. 14.
 Nilsen, Einar L. 34.
 Olsen, O. 17.
 Ravnøy, Kristoffer 23.
 Remme, Wiktor 41.
 Skau, Leif 24.
 Thoresen, Rolf 19.
 Tveiten, Martin 29.
 Ødegaard, Ivar 22.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

holdt representantskapsmøte fredag 20. november 1970 i Samfunns-
 huset, Oslo.

Møtet ble åpnet kl. 11 av LOs formann, *Tor Aspengren*.

Til møteleder ble valgt LOs nestformann, *Odd Højdahl*, som også
 foretok navneopprop. Følgende var til stede:

Norsk Arbeidsmandsforbund: Ole Flesvig, Oslo, Kurt Mortensen,
 Kirkenes, Ola Sande, Hauketo.

Norges Befalslag: Albert Uglem, Oslo.

Bekledningsarbeiderforbundet: Bjarne Bårdsen, Oslo, Henry Wold,
 Oslo, Ingeborg Jacobsen, Drammen, Anfinn Brudvik, Hop.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Rasmus Solend, Oslo,
 Sigurd Engen, Oslo, Odd Isaksen, Tromsø, Rolf B. Hansen, Dram-
 men, Klaus Hofstad, Trondheim, Arne Dahl, Kvam, Ole Gyberg,
 Vågsbygd.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Erik G. Kristoffersen,
 Oslo, Nils H. Johannessen, Oslo, Gunnar Andersen.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Reidar Albertsen, Sofiemyr.

Norsk Grafisk Forbund: Reidar Langås, Oslo, Johan M. Bøe, Oslo,
 Arild Kalvik, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforebund: Kåre Dalberg, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund: Kåre Hansen,
 Oslo, Reidar Moen, Oslo, Petter Hansen, Stavanger, Ruth Svendsen,
 Porsgrunn, Kjell Olsen, Tromsø, Bergljot Nyhus, Oslo, Kjell Johan-
 sen, Fredrikstad.

Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbundet: Arne Løken, Oslo,
 Andreas Nordlie.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Peer Brun, Moss, Sverre
 Eriksen, Tønsberg, Einar L. Nilsen, Bergen, Hallgren Gundersen,
 Evenskjer, Gunnar Aagesen, Trolla, Willard Kristiansen, Oslo,
 Henny Jensen, Hyggen.

Norsk Jernbaneforbund: Arne Olsen, Ski, Odd Wessel Larsen,
 Oslo, Håkon Brunborg, Bergen, Kåre Stuevold Hommelvik, Enok
 B. Skramstad, Elverum.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Arne Johnny Hansen, Porsgrunn. Håkon Bjordal, Høyanger, Sverre Enger, Oslo, Håkon A. Ødegaard, Oslo, Sverre Hansen, Jevnaker, Georg Gram Olsen, Sandefjord.

Norsk Kommuneforbund: Torger Oxholm, Oslo, Randi Moe, Fjellstrand, Alf Helgesen, Bergen, Osvald Løberg, Snåsa, Karsten Berg, Stavanger, Karl Bjerkeli, Hønefoss, Olav Sevaldsen, Hammerfest.

Lensmannsbetjentenes Landslag: Olav Klepp, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: O. Anfinssen, Oslo.

Norsk Losforbund: Kåre Toft, Trondheim.

Luftforsvarets Befalsforbund: Karl M. Olsen, Oslo.

Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Arne Andresen, Oslo, Hans Andersen, Skien, Olaf Sandahl, Fyllingsdalen, Arne Porsmyr, Lisleby.

For kjøttindustriarbeiderne: Arne Moe, Oslo.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Rolf Hauge, Oslo, Finn Salamonsen, Greåker, Olav A. Skogen, Notodden.

Norsk Politiforbund: Leif Hagewick, Oslo

Postfolkenes Fellesforbund: Aage Tømmereek, Oslo, Ragnar Ødven, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Henrik Aasarød, Oslo, Kåre Kristoffersen, Oslo, Kaare Kjæraas, Sandefjord, Wernalf Falao, Bergen, Odd Helland, Trondheim, Einar Dahl, Haugesund, Borger Moss, Harstad.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Wiktor Remme, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Svein Morgenlien, Oslo, Knut Nakken, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund: Harald Fondevik, Oslo, Bjørn Neset, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Gerd Raaer, Oslo, Hj. Andersen, Oslo, Bjarne Ingsøy, Oslo, Arne Laberg, Bjerkvik, Ruth Ryste, Brevik.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Ivar Nilsen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Ole Foshaug, Bakkehaug, Asbjørn Høiås, Trondheim, Arnold Mikkelsen, Laksevåg, Arne Hermansen, Hauketo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Olaf Axelsen, Oslo.

Arbeiderpartiets Presseforbund og Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer hadde meldt forfall p.g.a. landsstyremøter.

Fylkenes representanter:

Akershus fylke: Leif Stensrud, Vollebakk.

Aust-Agder fylke: Tellef Rislå, Herefoss.

Bergen fylke: Martin Tveiten, Bergen.

Buskerud fylke: Trygve Lillebuen, Kongsberg.

Finnmark fylke: Kåre Flå, Vardø.

Hordaland fylke: Kristoffer Ravnøy, Kleppestø.

Møre og Romsdal fylke: Gunnar Gundersen, Kristiansund N.

Nordland fylke: Rolf Thoresen, Narvik.

Oppland fylke: Magne Mælumshagen, Lillehammer.

Oslo fylke: Gunnar Alf Larsen, Oslo, Ivar Ødegaard.

Rogaland fylke: Birger Hansen, Sandnes.

Sogn og Fjordane fylke: Per Askeland, Stårheim.

Telemark fylke: Anker Herlofsen, Skien.

Troms fylke: Henry Riise, Tromsø.

Nord-Trøndelag fylke: Asmund Gjörv, Follafooss.

Sør-Trøndelag fylke: Odd Asphjell, Orkanger.

Vest-Agder fylke: Osvald Olsen, Kristiansand S.

Vestfold fylke: Richard Thon, Tønsberg.

Østfold fylke: Leo Johannesen, Gressvik.

Fra Sekretariatet: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Thorleif Andresen, Finn Nilsen, Lage Haugness, Otto Totland, Leif Andresen, Olaf Karling, Klaus Kjelsrud, Egil Halvorsen, Henry Nicolaysen, Åge Petersen.

Varamenn til Sekretariatet: Tor Halvorsen, Øystein Larsen, Eivind Strømmen, Else Ørbæk, Arne Li, Thorvald Karlsen, Leif Skau.

Fra revisjonsutvalget: Harry Jørgensen, Marie Lindquist.

Fra distriktskontorene:

LOs distriktskontor i Bergen: Olav Lerø, Finn Lien.

LOs distriktskontor i Bodø: Hans Nordahl Jensen, Odd M. Bakkejord.

LOs distriktskontor i Drammen: Jakob Grava.

LOs distriktskontor i Gjøvik: Ole Knapp.

LOs distriktskontor i Hamar: Aage Søgård.

LOs distriktskontor i Kirkenes: Per A. Utsi.

LOs distriktskontor i Kristiansand: Rolf Tore Hildebrandt, Aage Bjorvand.

LOs distriktskontor i Molde: Yngve Haagenen.

LOs distriktskontor i Porsgrunn: Harald E. Olsen.

LOs distriktskontor i Sarpsborg: Thorleif Hansen.

LOs distriktskontor i Stavanger: Per Aase.

LOs distriktskontor i Trondheim: Rikhard Haugen, Thorbjørn Hagen.

LOs administrasjon: Egil Ahlsen, Harald Andersen, Kåre Halden, Steinar Halvorsen, Per Haraldsson, Ingemund Haugen, Kjell Lien, Mirjam Nordahl, Jon Rikvold, Ragnar Røberg Larsen, Ulf Sand, Oddvar Gøthesen.

Samarbeidskomitéen DNA—LO: Trygve Bratteli, Reiulf Steen, Ronald Bye.

Statstjenestemannskartellet: N. R. Mugaas.

LOs kvinnenemnd: Lillian Bekkevad.

Fylkesutvalget for samorganisasjonene i Akershus: Tryggve Aakervik, Oslo.

Postfolkenes Fellesforbund: Bjørn Flage Pettersen.

Referent Jon Myren.

Hovedkasserer Einar Strand orienterte om representantenes reise- og diettoppgjør.

Forretningsorden.

Følgende forretningsorden for møtet ble enstemmig vedtatt:

1. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
2. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
3. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
4. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

Den aktuelle situasjon.

Tor Aspengren:

Kamerater!

På vegne av Sekretariatet ønsker jeg representanter og gjester vel møtt til dette ekstraordinære representantskapsmøte. Spesielt ønskes pressen vel møtt til dette åpne møtet i Representantskapet.

Vi har funnet det nødvendig på bakgrunn av situasjonen å innkalle til dette møtet. På dagsordenen står bare én sak, nemlig *Den aktuelle situasjon*. Og det mest aktuelle i dagens situasjon er den prisutvikling vi har hatt i den seinere tid, og kanskje mer konkret, hva vi venter oss av prisutvikling i 1971.

Etter at forslaget til statsbudsjett ble lagt fram av Regjeringen og etter at LO hadde gjennomført en 15 minutters streik som protest mot intensjonene i dette budsjettforslaget, la Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen fram et alternativt budsjett med konkrete punkter. Fra Landsorganisasjonens side ble det her pekt på folketrygdpremier hvor arbeidstakernes del, etter Regjeringens forslag, skulle forhøyes, og vi pekte på subsidiespørsmålet.

Seinere fikk vi det tekniske beregningsutvalgs nye prognose som viste at prisutviklingen ville bli 1,7 prosent høyere enn hva tidligere prognoser forutsatte. Det var dette som var utgangspunktet for at man i LOs administrasjon tok hele saken opp til drøfting og ble enig om å sende Regjeringen et brev, der det ble bedt om et forhandlingsmøte om de økonomiske spørsmål. Vi sendte dette brevet under Stortingets debatt om budsjettet. Det skulle markere at vi overhodet ikke tok hensyn til hva som måtte finne sted under denne debatten. Regjeringen fikk brevet under budsjettdebattens annen dag, og statsministeren refererte det fra Stortingets talerstol.

Det andre vi ville markere, var at det var prognosene fra det tekniske beregningsutvalg som var den opprinnelige grunn til at vi ba om drøftinger med myndighetene.

Vi fikk et møte med statsminister Borten og finansminister Myrvoll forrige lørdag. Der begrunnet vi vårt brev og vårt krav i forbindelse med beregningsutvalgets prognose. Man ble enig om at nytt møte skulle holdes etter at statsministeren og finansministeren hadde sett nærmere på hva vi hadde gitt uttrykk for i brevet. Seinere har visstnok lønns- og prisministeren avløst finansministeren i dette arbeidet.

I møtet sist torsdag (19. november 1970), etter at Sekretariatet hadde drøftet situasjonen, tok vi opp saksforholdet i et noe videre format. Vi ga der klart uttrykk for at det vi ønsket i første omgang, var en prisstopp for året 1971. Vi ga også uttrykk for at det bør en subsidieinnsprøyting til i forbindelse med indeksreguleringen 1. april 1971. I henhold til jordbruksavtalen kommer også bøndene inn i bildet, og med det anslag som man på bakgrunn av avtalen kan beregne vil det dreie seg om et beløp på noe under 200 millioner kroner. Vi tror det vil være klokest at man fra 1. april, da vi har vår indeksregulering og hvor utslaget vil være 7,5 øre pr.

indekspoengs stigning fra 111,7 foretar denne innsprøytingen av subsidier.

Om kredittpolitikken vet vi ut fra budsjettet at bankene ikke får den samme prosentandelen i 1971 som i 1970. Der er lagt opp til noe innstramning. I møtet med Regjeringen brakte vi på bane utlegging av statsobligasjoner som bankene ble tilpliktet å kjøpe. Et annet viktig spørsmål som ble nevnt, var en reduksjon av presset på investeringer såvel i offentlig som i privat regi. For en tidsperiode ville det kunne bety en stabilisering i hele prisutviklingen.

Med en prisstopp for hele 1971 må det også til en skjerpet prisovervåking. I en såvidt lang periode som dette må man regne med forsøk på omgåelse av reglene om prisstopp. Derfor fant vi det nødvendig at også prisovervåkingen kom opp til debatt.

Gårsdagens møter med Regjeringen omfattet først et formiddagsmøte og seinere et møte utover kvelden og natta med mellomliggende drøftinger av de samme saker i regjeringsmøtet. I kveldsmøtet fikk vi på ny en bred diskusjon om hele den økonomiske situasjon.

Fra myndighetenes side var det et sterkt ønske om å få situasjonen behandlet i et enda bredere forum enn kontaktutvalget. Det må være tillatt å tro at et ønske fra Arbeidsgiverforeningen her har vært medvirkende. Vi ble forespurt om mulighet for endringer i den avtalen vi i så måte har. Regjeringen regner åpenbart med at det i et slikt større forum kan være lettere å finne fram til tiltak som kan bedre situasjonen.

Vi gjorde det imidlertid tindrende klart i disse forhandlinger at enhver tanke på endring av det avtaleverk som er vedtatt av våre medlemmer, er utenkelig. Men vi ga vår tilslutning til diskusjon av tiltak i et bredere forum under forutsetning av at også andre grupperinger i folket enn de som vanligvis omfattes av økonomiske oppgjør, kommer med. Vi har grupper i folket som det aldri har vært appellert til om å være med på en resignasjonslinje for å skape stabile forhold. Det er de såkalte «frie grupper» i næringslivet det her siktes til.

Vi som har deltatt i disse forhandlingene, sitter med den oppfatning at vi nå på én eller annen måte må få gehør for våre synspunkter, at det er lettere å få avtale med en part som ikke har vært med i finansdebatten.

Ellers vil jeg gjøre oppmerksom på at vi har hatt stor lønns- og prisglidning fram til i dag. Den siste beregningen i så måte ble lagt fram under det nevnte kveldsmøte i går og viste en lønns- og prisglidning på 7,5 prosent.

Nok et tall vil jeg gjerne nevne: De gamle prognoser bygde på

en prisstigning på 4,5 prosent, den nye prognosen var på 6,2 prosent. Av dette skyldes knapt 1 — en prosent de nye avgiftene.

Sekretariatet har behandlet den foreliggende situasjon og etter inngående drøfting kommet fram til en enstemmig innstilling som vi håper Representantskapet kan slutte seg til.

Vi sier det slik:

«Tariffoppgjøret i vår bygde på visse forutsetninger om den økonomiske utvikling i tariffperioden. Det var lagt fram prognoser over prisutviklingen og reallønnsutviklingen. Oppgjøret ble tilpasset den økonomiske situasjon. Gjennom spesielle tillegg var partene enige om at lavtlønnsgruppene skulle få en rimelig del av velstandsutviklingen.

Seinere beregninger viser at prisutviklingen er blitt sterkere og reallønnsutviklingen svakere enn forutsatt. Særlig vil dette bli tilfelle for 1971 om ikke spesielle tiltak blir satt i verk. Den sterke prisstigningen som vi har hatt, har i særlig sterk grad gått ut over lavtlønnsgruppene og grupper som har liten eller ingen lønns- og prisglidning.

På denne bakgrunn fant man det nødvendig å ta et initiativ til drøftinger med myndighetene, og situasjonen har vært drøftet i to møter mellom representanter for Landsorganisasjonen og Regjeringen.

LO har foreslått følgende:

1. Midlertidig prisstopp ut året 1971.
2. Bevilgning av ekstraordinære subsidier til nedsettelse av prisen på viktige matvarer.
3. En ytterligere tilstramning i kreditten fra private kredittinstitusjoner.

Representantskapet slutter seg til det initiativ som Landsorganisasjonen har tatt, og forutsetter at det ved siden av de tiltak som LO har foreslått også skjer en skjerpet prisovervåking fra myndighetenes side. Denne overvåking må omfatte alle grupper i samfunnet.

Representantskapet vil fraråde lokale og tilfældige streikeaksjoner av politisk karakter, idet dette på det nåværende tidspunkt kan føre til en fastlåsing av situasjonen og umuliggjøre videre forhandlingsframstøt som LO har tatt initiativet til.

Det må fortsatt være Sekretariatets oppgave å følge utviklingen, og foreta det som måtte være nødvendig for å vareta medlemmenes interesser.»

La meg også få si noen ord om det andre forslaget til uttalelse som ligger på Representantskapets bord.

Siden Representantskapet sist var samlet, har LOs og forbundenes tillitsmenn gitt mange klare uttalelser om det vi kaller «ville streiker», eller det vi tidligere benevnte som tariffstridige konflikter eller helst ulovlige streiker. Hva man kaller det, spiller liten rolle. Det som betyr noe, er at vi mestrer slike situasjoner. Det vi nå kjenner behov for, er en uttalelse som alle kan forstå. Det vil derfor være korrekt at Representantskapet, som er LOs høyeste myndighet mellom kongressene, nå klart og utvetydig sier sin mening om det som i den seinere tid har skjedd.

Jeg finner det ikke nødvendig å bruke mer av representantskapsmøtets tid til å utrede dette, men refererer Sekretariatets enstemmig forslag til uttalelse. Det lyder slik:

«I løpet av høsten har man i Norge opplevd noen spredte tilfelle av såkalte ville streiker. Landsorganisasjonens syn på dem er vel kjent gjennom kommentarer som er gitt i de aktuelle tilfellene.

Landsorganisasjonens representantskap er klar over at ville, eller tariffstridige, streiker ofte har sin bakgrunn i uheldige arbeidsforhold og arbeidsvilkår som skaper misnøye blant de ansatte. Det er ikke mulig å løse slike problemer ved hjelp av ville streiker. De kan ofte ha store ringvirkninger og føre til konsekvenser for mange andre arbeidsplasser. Hvis man skulle bruke ville streiker som et alminnelig virkemiddel, ville det bli kaos.

Det er ikke lenger noen tvil om at den misnøye som måtte eksistere med arbeidsforhold, i noen tilfelle blir utnyttet av SUF i den hensikt å skade fagbevegelsen og dens lovlig valgte organer. SUF er ikke først og fremst opptatt av å bedre arbeidsvilkårene for de fagorganiserte, men av å fremme sine egne, snevre politiske mål, som etter deres eget utsagn er proletariatets diktatur. De godkjenner metoder som ikke har noe med demokrati å gjøre. Dette kom særlig tydelig fram på det oppklaringsmøtet som Jern og Metalls avdeling 1 i Oslo arrangerte denne måned. I de tilfelle vi har opplevd slike konflikter, har det alltid vært de lovlig valgte organer i forbundene som til slutt har løst dem.

Landsorganisasjonen har deltatt aktivt i arbeidet med å gjennomføre lover og avtaleregler som skal gjelde for løsningsen av tvister mellom organiserte arbeidstakere og arbeidsgivere i vårt land. Det nett av lov- og avtaleregler som eksisterer, er blitt langt bedre i dag enn det var for noen tiår siden.

Dette arbeidet må stadig føres videre både på sentralt og lokalt plan. I den forbindelse er det grunn til å påpeke at slike avtalebrudd som de ville streiker representerer, vil virke som en belastning og kan sinke arbeidet med å få bedret arbeidsforholdene for de ansatte.

Representantskapet vil i denne forbindelse understreke at overenskomstregler som ikke svarer til dagens behov, skaper misnøye. Det er derfor viktig at forbundene følger nøye med i det som skjer innenfor deres organisasjonsområder. Særlig må de legge vekt på å få avtaler som er i pakt med den teknologiske utvikling og de faktiske arbeidsforhold.»

Ordsiftet.

Johan M. Bøe, Oslo, Norsk Grafisk Forbund: Jeg har bedt om ordet for å komme med noen betraktninger om de forslag som er fremmet, forslag som sannsynlig har parallelliteter som gjør det nødvendig at de behandles under ett.

Det er der gitt uttrykk for misnøye med de former for ville streiker vi har hatt, og jeg er hjertens enig i forslaget når det gjelder å stoppe disse ville streikene som klart har politisk karakter. Hvis forslaget i seg selv inneholdt en fordømmelse av og en henstilling om at den slags ville streiker ikke lenger må forekomme, så ville jeg sagt ja til det. Men forslagenes formulering munner ut i en konklusjon hvor det i første forslag sies: «Representantskapet vil i den forbindelse understreke at overenskomstregler som ikke svarer til dagens behov, skaper misnøye. Det er derfor viktig at forbundene følger nøye med i det som skjer innenfor deres organisasjonsområder, særlig må det legges vekt på å få avtaler som er i pakt med den teknologiske utvikling og de faktiske arbeidsforhold.»

Jeg må spørre: Er det i det hele tatt forbund som ikke følger opp den tekniske utviklingen? Jeg ville bli meget forbauset om så er tilfelle. Det fins neppe i det hele tatt. Men det ble tydelig markert i det tariffoppgjøret vi hadde i år — og det er også tidligere gitt uttrykk for det — at de forbund som har slike tekniske problemer, ikke får anledning til å forhandle seg ferdig og føre resultatet fram til avstemning hos medlemmene. Det som hendte Norsk Grafisk Forbund denne gangen, var at forbundet ikke fikk mulighet til å forhandle seg fram til et rimelig forslag. Det resulterte i at det forslag som ble fremmet for oss, samlet 85 prosent nei-stemmer. Og det kunne kanskje blitt 100. Denne stemningen er fremdeles til stede i Norsk Grafisk Forbund. Vi har 85 prosent ampre medlemmer som til enhver tid er innstilt på å legge ned arbeidet. Det har tatt mye av for-

bundsledelsens og tillitsmennenes tid å dempe denne misnøyen. Dette er et utålelig forhold som ikke kan fortsette. Jeg antar at det eksisterer liknende forhold i andre forbund. Det som burde ha vært rimelig når det først skal gis en appell til de enkelte forbund — og som i seg selv er en selvfølgelighet, ja, da burde den annen selvfølgelighet vært at også dette måtte omfatte Landsorganisasjonen i Norge. Hadde den tilføyelsen forekommet i forslaget, ville man ha forstått rimeligheten ved å fremme et slikt forslag.

I konklusjonen sies det: Representantskapet vil fraråde lokale og tilfeldige streikeaksjoner av politisk karakter. Ja, det skulle bare mangle at vi ikke gjør det. Videre heter det: — på nåværende tidspunkt fører det til fastlåsnings osv. — som om det i seg selv skal være bilde av det som skjer i dag. Den som tror det, er fullstendig «ute på vidda».

Det som må gjøres her og klart gis uttrykk for, er at det kan også finnes forbund som ikke har fått mulighet til å forhandle seg fram til et anbefalt forslag.

N. R. Mugaas, Statstjenestemannskartellet: Etter de tall formannen i dag nevnte for prisstigningen i 1969/70, er det all mulig grunn til overfor Representantskapet å understreke at dette betyr at den beskjedne reallønnsutvikling som man hadde beregnet seg fram til for de offentlige ansatte, den forsvinner så å si helt. Under forutsetning av at vi hadde fått en prisstigning på 4.5 prosent fra 1969 til 1970 og under forutsetning av 5 prosent stigning i konsumprisindeksen fram til 1. april neste år, ville vi fått en reallønnsøkning på 2.5 prosent fra 1969 til 1970 og på 3.1 prosent fra 1970 til 1971 for de som er ansatt i kommunal og statlig tjeneste på nær sagt et fastlønnssystem. I disse beregningene har vi tatt hensyn til en antatt lønnsglidning innenfor den offentlige sektor på ca. 1¼ prosent. Når prisstigningen nå kommer opp i 6.2 prosent, så sier det seg selv hvilken virkning dette får for de fastlønte. Og innenfor denne gruppen er det et meget stort antall som ligger på et inntektsnivå som er uforsvarlig lavt. Jeg kan derfor fullt ut underskrive den innstillingen som foreligger fra Sekretariatet hvor det presiseres meget sterkt at det er nødvendig med tiltak for å dempe prisstigningen.

Jeg vil imidlertid gi uttrykk for at jeg kanskje ikke er fullt så optimistisk som LOs formann når det gjelder myndighetenes velvilje overfor samme problemet. De vil nok gjerne snakke om dette, men jeg vil si det såvidt rett ut at når regjeringssjefen har gitt uttrykk for synspunkter både på lavtlønnsområdet og om lønnspolitikk, så har han aldri fulgt opp dette ved seinere anledninger hvor han har hatt høve til det.

Jeg håper imidlertid at LO vil være i stand til gjennom Representantskapets tilslutning til denne uttalelsen, å øve den nødvendige innflytelse på Regjeringen slik at man kan få iverksatt tiltak som nå er helt nødvendige å få.

Jeg vil så få komme inn på uttalelsen om de ville streikene. Denne saken har vært drøftet i Sekretariatet i dag, og jeg har tatt til orde for et avvikende syn der og gitt uttrykk for visse betenkeligheter. Jeg er etter sekretariatsmøtet blitt bestyrket i at det vil være riktig å legge mine betenkeligheter fram for Representantskapet. Jeg er enig i at det er fagbevegelsens oppgave å løse konfliktsituasjoner på alle arbeidsplasser, og det skal vi gå aktivt inn for slik det også gis uttrykk for i denne innstillingen. Men det jeg er redd for og som jeg vil advare mot, er at man trekker inn en liten ekstremistisk gruppe og nevner denne ved navn i en slik uttalelse.

For de som har forsøkt å lese SUFs strategi og opplegg på en rekke områder, fortøner det seg som om Representantskapet rett og slett leverer SUF en julegave. Det er ikke noe annet de mer ønsker enn et angrep fra LOs Representantskap med navns nevning. Og de vil utnytte dette i diskusjonen på den enkelte arbeidsplass til å vise at de er den maktfaktor i samfunnet som LO nå er redd for. Det vil kanskje bli sagt slik: LO er redd for oss, og derfor skal LO forsøke å presse oss ned med en uttalelse fra Representantskapet.

Jeg er enig i at man skal møte den demagogiske aksjonen som SUF bruker på de enkelte arbeidsplasser. Men vi må møte disse folkene i diskusjoner på arbeidsplassene og ved at vi løser de konfliktsituasjoner som forekommer og som dyktige demagoger er i stand til å utløse. SUFs ledelse vil jubile i ettermiddag dersom det foreslåtte vedtaket blir gjort av Representantskapet. De vil også utnytte situasjonen, og jeg ser også overskriftene i visse ettermiddagsaviser i morgen: LO-representantskapet skjelder av redsel for SUF. Jeg advarer mot at vi tar denne saken slik og anbefaler at vi vedtar uttalelsen uten avsnittet om SUF. Det vil gjøre oss sterkere til å løse konflikter.

Jeg undervurder ikke SUFs evne til å operere på de enkelte arbeidsplasser, og jeg er enig i en sak her at vi av all makt skal bekjempe en slik utvikling innenfor vårt demokrati, men jeg tror at dette er en forfeilet måte å gjøre det på.

Kåre Flå, Vardø, Finnmark fylke: Jeg må si meg glad for at Representantskapet er blitt innkalt under den nåværende situasjon. Da vi trakk opp retningslinjene for tariffrevisjonen i vår, hadde vi klare retningslinjer fra Regjeringen for at forholdene ville bli lagt til rette for å unngå en ukontrollert prisstigning. Nå har vi opplevd

en prisstigning som er langt sterkere enn hva som da ble regnet med. Det kan skyldes mange forhold, men én av årsakene er utvilsomt at man ikke har en effektiv prisovervåking. Slik som situasjonen nå er, kan man ta de priser som er ønskelig uten at noen kontrollerer. Den priskontroll som i dag utøves, er tilfeldig og skjer helst ved at det blir foretatt telefonoppringning til forretninger til bestemte tider. Det danner grunnlag for pristilsynets oppgaver. Det er klart at dette ikke gir garanti for noe som helst.

Da man hørte på prisdebatten i Stortinget, fikk man inntrykk av at Regjeringens representanter var mer opptatt av å snakke om det som Arbeiderpartiet hadde gjort eller ikke gjort for 20 år siden uten å ta hensyn til de realiteter som man i dag bør snakke om. Realitetene i debatten burde ha vært oppbyggingen av statsbudsjettet. Der hadde Arbeiderpartiet klare alternativer som Regjeringen ikke ville følge. På bakgrunn av dette har så LOs ledelse funnet situasjonen så alvorlig at man har innkalt Representantskapet.

Vi i LO ser med bekymring på det som sies i utredningen fra Aukrust-utvalget, at det i 1971 vil bli en sterkere prisstigning enn hva vi har hatt i 1970. Og når man da i tillegg kan lese mellom linjene at reallønnen vil bli svakere i 1971 enn i 1970, så kan man lett regne seg til at det vil bli enda dårligere forhold for lønnstakerne.

Når man hører på Borten, Vårvik og Seip — særlig Seip som ga inntrykk av at han gjorde det særlig fint når man kunne fortelle hva Arbeiderpartiet ikke gjorde for 20 år siden — kan man kjenne seg skuffet. Den situasjonen vi er oppe i dag, avtvinger alvor.

Det er vanskelig for alminnelige mennesker å danne seg et bilde av hva beregningsutvalgets prognoser innebærer, men det sier da også at prognosen for 1971 kan ha betydelige feilmarginer. Når selv eksperter, ut fra den situasjon vi nå har, ikke kan beregne prisstigningen i 1971, må man også regne med at prisstigningen kan bli sterkere enn hva utvalget antar.

Etter å ha sitert fra Aukrust-utvalgets utredning fortsatte Flå: Det er vanskelig med imøtegåelser her, men jeg tviler på at lavere inntekter kan vente lavere reallønn. Jeg viser til hva som er sagt om at utvalget selv regner med store feilmarginer. Jeg tror de lavest lønnede vil bli hardest rammet også i 1971.

Det er ikke tvil om at de tre punkter i Sekretariatets forslag er nødvendig å få satt ut i livet hvis vi skal unngå å få en fortsatt sterk prisstigning, en inflasjonsperiode som kanskje ikke lar seg stanse. Derfor mener jeg det er helt riktig at Representantskapet nå klart gir uttrykk for at vi er meget misfornøyd med Regjeringens økonomiske politikk og går inn for det forslag som Sekretariatet her har lagt fram.

For de ville streikers del er det neppe tvil om at SUF har vært med og stimulert til misnøye på arbeidsplassene ved å bruke alle tenkelige midler for å oppnå dette. Og dette er folk som knapt har vært ute i arbeidslivet, og man vil da kunne regne med at de ikke har klart for seg hva slike ville streiker innebærer for LO, men også for arbeidslivet og de avtaler som vi har vært med og bygd opp. Jeg tror ikke at ville streiker fører fram. Når man kommer fram til vedtatte forslag, må man kunne gå ut fra at arbeiderne da — i den situasjon man befinner seg — mener avtalen er akseptabel. Når det derimot på politisk grunnlag skapes misnøye på arbeidsplassene, er man farlig ute å kjøre. I stedet for å få rettet opp hva arbeiderne mener er skjevt, kan man få en ukontrollert streikebølge som ingen er tjent med. Det er her nok å vise til Kiruna. På lengre sikt tror jeg nok arbeiderne vil ønske den konflikten unngått.

Det er vanskelig sånn «på sparket» å si at man er enig i alt som sies i de framlagte forslag til uttalelse, men det som der er sagt, gir etter min oppfatning, uttrykk for det vi alle mener: Representantskapet kan ikke godta ville streiker og kan ikke godta at det ikke tas hensyn til avtalene. Ut fra dette vil jeg stemme for forslagene.

Sigurd Lønseth, Oslo, Norsk Musikerforbund: Jeg har bedt om ordet på grunn av uttalelsen om de ville streikene. En setning i uttalelsen inneholder en påstand som jeg antar ikke alle er enig i. Det vil vel være de som mener de kan påvise at denne påstanden ikke holder stikk. Det gjelder 2. avsnitt, 2. setning hvor det står at «det er ikke mulig å løse slike problemer ved hjelp av ville streiker». Faktum er vel at det er oppnådd fordeler ved eller etter ville streiker. Om dette er riktig eller galt, tar ikke jeg standpunkt til, men jeg forslår at denne setningen blir forandret til følgende:

«Det er likevel forkastelig å søke slike problemer løst ved hjelp av ville streiker.»

For øvrig kan jeg dele de betenkeligheter Mugaas ga uttrykk for når det gjelder det avsnitt som omhandler SUF.

Osvald Olsen, Vest-Agder: Jeg tror jeg vil være enig i at SUFs navn ikke nevnes i uttalelsen. En slik nevning kan være å overvurdere SUF og å undervurdere dem som har satt i gang streikene. Jeg kan aldri tro at en håndfull SUF-ere kan sette i gang noen vill streik på en større eller mindre arbeidsplass. Årsakene er heller uheldige forhold som kanskje har gnagd i flere år. Det står også i forslaget til uttalelse. Bare det at man er klar over at det fins mange og store skjevheter i arbeidsforhold, er vesentlig å få slått fast. De er nemlig mange i antall. Jeg kan også tenke meg å foreslå strøket alt det som angår SUF i uttalelsen.

Når vi hører på hvordan statsrådene og likedan direktøren i Arbeidsgiverforeningen ikke har noen tro på prisstopp og subsidier, kan man bare sammenholde dette med hvordan reallønningen blir mindre og mindre. Redaktøren av Rogalands Avis har gått inn for at LO må lage sin egen levekostnadsindeks, og jeg vil foreslå at

«Representantskapet pålegger LO å lage en levekostnadsindeks for LOs medlemmer, som skal brukes som hjelpemateriell ved tariffrevisjoner.»

Nils H. Johannessen, Oslo, Elektrikerforbundet: Jeg slutter meg stort sett til det forslag som er lagt fram her, men jeg vil heller ikke unnlate å nevne at jeg er enig i de vurderinger Mugaas la til grunn, og som det kan være riktig å se nærmere på. Jeg vil heller ikke unnlate å nevne at innkallingen av Representantskapet til dette møtet har vakt stor oppmerksomhet blant de fagorganiserte og at de nok venter seg konkrete resultater av dette møtet. Ut fra dette kunne det vært ønskelig at vi i sterkere grad hadde presisert vårt syn overfor Regjeringen og hvilke konsekvenser det vil få om det ikke blir tatt hensyn til LOs forslag og at Regjeringen revurderer sin pris- og avgiftspolitik.

Vi er gjerne opptatt av de nære ting. Og til vårt forbund er det kommet en rekke telfonhenvelser om bl. a. bilgodtgjørelsen. Vi kjenner til at lastebileierne satte ganske bestemte krav, og de truet også med å sette inn bilene. Det er tusener av LOs medlemmer som bruker bil i arbeidet og som nå får betydelige merutgifter på grunn av Regjeringens avgiftspolitik. Vi skal heller ikke være i tvil om at i «frie yrker» unnlater man neppe å legge avgiftsøkningen til prisene.

Jeg peker også på tobakkshandelen og den tilsvarende situasjon der og vil ut fra dette anmode Representantskapet om å få til forhandlinger straks for å få endret dette med bilgodtgjørelsen.

Willard Kristiansen, Oslo, Jern- og Metallarbeiderforbundet: Jeg setter pris på at Sekretariatet har innkalt til dette ekstraordinære representantskapsmøtet. Det er nå 9. året jeg er medlem av LOs representantskap og vært med på tariffrevisjonene i denne tida. Muligens med unntak, har vi hver gang vært enige om at vi ikke skulle vedta noen nye overenskomster før jordbruksoppgjøret var ferdig. Men vi har aldri fått innfridd et slikt vedtak. Hver gang har Sekretariatet i disse forhold gjort endelige vedtak uten å innkalle representantskapet.

Da vi sist gikk fra hverandre, avsluttet LOs formann — såvidt jeg husker — representantskapsmøtet med å si at «hvis de grove

omriss av tariffoppgjøret i 1970 ikke ble innfridd, så skulle Representantskapet innkalles på nytt». Denne innfriingen synes jeg Representantskapet skal gi Sekretariatet ros for.

Men det var til de foreslåtte uttalelser jeg forlangte ordet. Jern og Metall i Oslo har hatt noen befatning med ville streiker, og i den forbindelse gjorde vi vedtak for om lag en uke siden. Her har vi hørt et par innvendinger mot Sekretariatets innstillinger. Lønseth var inne på at «det ikke er mulig å løse slike problemer ved hjelp av ville streiker». Jeg er ikke enig med Lønseth i at dette skal tas ut. Det har ikke vært mange ville streiker. Vi kan både tid- og stedfeste dem. Antallet er fire eller fem. Alle disse har begynt med at man skjeller ut tillitsmannsapparatet i foreninger, i forbund og i LO. Men hver eneste vill streik har endt med at det utskjelte tillitsmannsapparatet har løst konflikten. Det går det ikke an å bortforklare, heller ikke ved allsang av «Seiren er vår» eller stort oppkjøp av blomsterbuketter. Det var Norsk Kommuneforbund som løste sporveiskonflikten i Oslo, det var Kjemisk som løste to andre konflikter utenfor Oslo og én her i Oslo. Det er viktig at dette blir understreket.

Men hovedårsaken til at slike streiker oppstår, er uheldige arbeidsforhold som får «gnisse» for lenge. Derfor synes jeg forslaget til uttalelse er litt for pyntelig vis à vis vår motpart. Jeg kunne tenke med å foreslå et nytt tredje avsnitt som lyder:

«Norsk Arbeidsgiverforenings medlemmer må være seg sitt ansvar bevisst ved å sørge for at tvister blir løst med våre tillitsmenn i bedriftene på en hurtigere og mer positiv måte enn hva det har vært eksempler på i 1970.»

Rolf Thoresen, Narvik, Nordland: Det kan være at mitt innlegg blir noe på siden av det vi her skal behandle, men jeg tar utgangspunkt i hva som er sagt om at den sterke prisstigningen i særlig grad går ut over dem som har hatt liten eller ingen lønnsøkning. I den økonomiske situasjon er det særlig ett punkt jeg har lyst til å ta opp.

Det er en kjennsgjerning at Regjeringens prispolitikk har et stort flertall i folket mot seg, likedan den linje Regjeringen har valgt å følge i sin økonomiske politikk. Prisstigningen er for oss alle meget urimelig, men særlig én gruppes interesser er det få som har gjort seg til talsmann for, men som prisstigningen må være en særlig stor påkjenning for, nemlig de funksjonshemmede og de trygdede.

Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett ikke hatt råd til å øke pensjonene med mer enn 400 kroner pr. år. Dette skal dekke

både prisstigningen og være en form for velstandssøkning. Jeg har lyst til å spørre: Hvem er det i det norske samfunn som i dag bør tale disses sak? Mitt svar er: Den norske fagbevegelse. Det ser ut for meg som om dagens fremste politikere ikke tør eller vil innse at når det gjelder bevilgninger i denne sektor, så må det betydelige økninger til for at de funksjonshemmede og de trygdede skal få noenlunde levelige vilkår. Jeg synes det er riktig at Representantskapet også tenker på denne gruppen. Har vi makt til det, så må vi bruke den til å få bort denne skampletten på vårt samfunn.

Det norske Arbeiderparti og LO har et nært og godt samarbeid. Vi ser også at Arbeiderpartiet er åpen for nye impulser og idéer. Det etterlyses en ny giv i norsk politikk. Arbeiderpartiet har sagt at det bør komme en ny giv. Er det ikke en idé at det fra fagbevegelsen kommer forslag til en slik ny giv? Også slik at vi tydelig tilkjennegir at vi både vil og tør ta den belastning det vil være å få et bedre utbygd sosialvesen. Vi er da tross alt enige om at de trygdede og funksjonshemmede bør hjelpes. Og vi bør være dem som setter dette arbeidet i gang.

Jeg skal ikke her forsøke å gruppere de funksjonshemmede, men for meg forekommer det at det å være blind må være det verste. Det måtte være naturlig for oss å gå inn på det standpunkt som Norsk Blindforbund har tatt, nemlig «å få de trygdede og funksjonshemmede opp på lønnstakernes lavtlønnsnivå». Formuleringen her gir oss forståelse for hva de egentlig har å kjempe for. Vi sier vi lever i en velferdsstat. Men det gjelder ikke de funksjonshemmede.

Arne Løken, Oslo, Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbundet: Vårt forbund har nettopp avsluttet tariffoppgjør og har nå et anbefalt forslag ute til avstemning blant medlemmene. Etter forhandlingsutvalgets og forbundsstyrets mening, er det et godt forslag for så vidt det gjelder det fastlønte personalet. Det er da også disse som har stått dårligst i bildet.

Innen vårt område merker man prisstigningen i sterkere grad enn andre fordi det er høstfag. Det kan spørres hvorfor forbundet ikke sørger for å få våroppgjør, men ved å være høstfag har vi en reell mulighet til å benytte streikevåpnet.

Jeg har lyst til å opplyse Representantskapet om at vi natt til tirsdag hadde et møte for medlemmene i Oslo for å drøfte det resultat man var kommet fram til under forhandlinger og mekling, og hvor det også ble fremmet et forslag til vedtak om at man fra vårt forbund skulle ta opp spørsmålet om Regjeringens avgiftspolitikkl overfor beverternæringen.

Uheldigvis er det slik når man diskuterer Hotell og Restaurant, at det er servitørene som kommer fram i bildet, men dette er tross alt bare en tredjedel av forbundets medlemstokk. I tillegg kommer alle de som arbeider på kaféer osv. På disse kaféene er det mange mennesker som er nødt til å innta sine måltider. I og med Regjeringens avgiftspolitikkl vil disse bli belagt med langt større omkostninger enn andre. Folk med egen husholdning behøver f. eks. ikke betale moms på tilberedningen av maten.

Vi kommer til å ta dette spørsmålet opp med LO, og vi håper det kommer med i samme bildet når det skal forhandles om prispolitikken generelt.

I forbindelse med uttalelsen om ville streiker er jeg langt på vei enig med Mugaas når han sier at man ikke skal søke å gi SUF gratis reklame. Men på den annen side skal vi ikke late som om problemet ikke er til stede. Det er en kjent sak at de ville streiker vi har hatt, er ledet av SUF. Når man opplever at folk som har hatt et annet mål i sitt liv enn f. eks. å bli sporveiskonduktør, likevel blir det for en tid, er det selvfølgelig for at man skal kunne spille på den misnøye som måtte være til stede. Jeg tror man skal si fra at man er klar over hvem som står bak disse forhold. En av representantene her sa at han ikke trodde at «en håndfull» kunne lage så mye spektakkel. Det er dessverre tilfelle. Jeg synes man skal gripe fatt i det og gjøre det klart for alle at man er oppmerksom på forholdet. Denne «håndfull mennesker» det her dreier seg om, spiller på alle strenger. Også i vårt nattemøte tirsdag forsøkte de også å trenge seg inn. Det kom seks ungdommer som påsto de var fra Park Hotell i Drammen. De opplyste at de var sendt til møtet av hovmesteren på Caravelle. De ble selvsagt avvist.

For øvrig er jeg enig med Willard Kristiansen i at det bør rettes en klar pekefinger til arbeidsgiverne om at også disse søker å være seg sitt ansvar bevisst.

Arild Kalvik, Oslo, Norsk Grafisk Forbund: Jeg vil gjerne få uttrykke min tilfredshet med hva LO her utretter når det gjelder den økonomiske situasjon, og jeg vil også gi min fulle tilslutning til det forslag til uttalelse som her foreligger.

I forbindelse med forslaget om de ville streiker vil jeg gi min fulle tilslutning til Mugaas. Han sto faktisk på talerstolen og uttrykte mine egne tanker da jeg leste Sekretariatets forslag. Det er så sin sak å fjerne hele avsnitt fra en uttalelse, og jeg vil bare antyde om man ikke kan innskrenke seg til benevnelsen «politiske ekstremister».

Det jeg egentlig forlangte ordet til, var konklusjonen i forslaget.

Jeg leste den som en pekefinger mot forbundene med oppfordring til disse om å ta seg sammen og ofre disse forhold oppmerksomhet. Det faktiske forhold er at det nettopp er *dette* forbundene har forsøkt å ofre all mulig oppmerksomhet. For øvrig har Bøe begrunnet hva jeg her anfører, og jeg innskrenker meg til å foreslå følgende tillegg til konklusjonen:

«Landsorganisasjonens Sekretariat pålegges å gi forbundene all mulig støtte i dette arbeidet.»

Ivar Ødegaard, Oslo: Jeg kan fullt ut slutte meg til uttalelsen om den økonomiske situasjon. Det er prisverdig at LO har tatt opp drøftelser med Regjeringen om disse spørsmål, skjønt jeg personlig ikke venter store resultater av det. De borgerlige partier har lagt opp sin politikk, og den skal de gjennomføre uansett hva den andre halvpart — og vel så det — av befolkningen i landet mener.

Jeg slutter meg til hva Mugaas sa om at de fastlønnte er uten muligheter til å tjene noe ut over hva tariffen tilsier. De borgerlige aviser er opptatt av å fortelle om reallønnsøkning, men jeg vil be pressen også fortelle om alle de som dette år får en helt minimal reallønnsøkning, og muligens ingen ting neste år. Man har sett hva avisene skriver om lønnsglidning og hørt ledende politikere uttale seg om prissituasjonen, men effektive tiltak har man ikke merket noe til. Merutgiftene etter statsbudsjettet er det de lavere inntekter som må bære.

Jeg er enig i forslaget, men jeg utelukker ikke at LO også må ta andre og sterkere virkemidler i bruk. Vi har en prisstigning på alle områder. Ikke alt slår like sterkt ut i indeksen. Her er nevnt reiseutgifter. Også boligmarkedet kommer med på samme måte.

Når det gjelder uttalelsen om de ville streiker, er jeg i sterk grad enig med Mugaas. Jeg tror nemlig det er viktig for fagbevegelsen å kanalisere den misnøyen som er til stede. Det er klart at SUF-ere som er flinke til å organisere, har trukket folk med, men det er like klart en misnøye oppladet gjennom lengre tid, som kommer til uttrykk gjennom disse streikene. Det er riktig som det står i forslaget, at det er de ansvarlige faglige organer som har løst konfliktene. Men jeg vil stille spørsmålet: Har det ikke vært mulig å løse konfliktforholdene uten streiker?

Misnøyen dreier seg ikke bare om lønnsforhold, men også andre faktorer som teller med når man skal delta i den utvikling som skjer i samfunnet. Jeg tror fagbevegelsen i sterkere grad må være opptatt av disse tingene. Det er ikke dermed sagt at den ikke har vært det. Men det må legges større vekt på å kanalisere løsningen til de ansvarlige organisasjoner.

Jeg er også enig i Willard Kristiansens forslag om oppfordring til arbeidsgiverne, men for oss i fagbevegelsen tror jeg det er av livsviktig betydning å ta opp på et tidlig tidspunkt de problemer som reises på arbeidsplassene og føre disse gjennom ansvarlige kanaler fram til en positiv løsning.

Kristoffer Ravnøy, Kleppstø, Hordaland: I tidligere tider hadde vi maksimalpriser på matvarer. De lokale prisnemndene har vel de fleste ikke sett i virksomhet de seinere åra. Jeg vil reise spørsmålet om det er mulighet for at disse kan komme i virksomhet igjen. Det står i forslaget at det må bli en skjerpet prisovervåking fra myndighetenes side, men jeg for min del tror at under de rådende forhold blir det neppe noen forandring. Derfor, som det står i uttalelsen, må Sekretariatet presse kraftig på myndighetene for å få gjennomført en skjerpet priskontroll. Kanskje krav om innføring av maksimalpriser på matvarer vil være en hjelp.

Et middel mot SUFs innflytelse på arbeidsplassene vil, etter min mening, være sterkere faglig-politisk arbeid. Vi må ikke overvurdere disse få SUF-erne, men være klar over at de er godt skolert for sin jobb og kan under visse uheldige forhold på den enkelte arbeidsplass få både den ene og den andre med seg. Det er ikke bare lønningene det gjelder, like gjerne sosiale forhold eller forskjellsbehandling. Derfor bør vi få et sterkere fagligpolitisk samarbeid mellom fagbevegelsen og Arbeiderpartiet på det lokale plan.

La meg få nevne en ting som jeg synes det er riktig å ta med her hvor vi behandler den aktuelle situasjon, nemlig EEC. Og vi kan spørre: Er ikke tida inne til å få en skikkelig opplysning og debatt i grunnorganisasjonene om dette tema? Vi må ikke her la andre enn de fagorganiserte slippe til. Dette er en viktig oppgave i relasjon til gjennomføringen av Program 69.

Klaus Hofstad, Trondheim, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Da meldingen om at LOs representantskap skulle innkalles, nådde arbeidsplassene, var det alminnelig oppfatning at denne gangen skulle LO virkelig være på offensiven. Jeg tror de fleste medlemmer nå venter en uttalelse især om den økonomiske politikk, men jeg tror også medlemmene stiller forhåpninger til LO i forbindelse med den uro vi har hatt i arbeidslivet i den seinere tid. Jeg må stille meg noe tvilende til om de her foreslåtte uttalelser vil vekke denne forståelse. Jeg tror vi må se nærmere på de forslag som her er levert, fordi de griper om hverandre og knapt rammer kjernen i problemene.

Forslaget til uttalelse om de ville streiker synes å være noe av dette å stikke hodet i sanden. Vi innrømmer i uttalelsen at bakgrunnen for de ville streikene er uro på arbeidsplassene, men vi peker som LO ikke på løsningen av dem. Vi peker på at i det øyeblikk det har oppstått ville streiker og som delvis SUF gis skylden for, så er det de ansvarlige organer som har måttet overta. Men vi sier intet om at vi her ligger på defensiven innenfor arbeidslivet. Vi sier intet om at vi tror det er for svakt utbygd organisasjonsapparat, for dårlig kvalifiserte tillitsmenn på grunnplanet som ikke har klart å få til en løsning av de aktuelle tvister som bevislig også har en lang og berettiget irritasjon bak seg. Jeg tror at vi i uttalelsen bør gå til den sannhets erkjennelse at én av årsakene er at vi har et for dårlig apparat selv. Vi har overlatt til andre med større initiativ å utnytte den misnøye som fins.

Jeg tror også at raskere handling fra de enkelte fagforeningers side, fra forbund og fra LO, har atskillig større verdi i tilfeller hvor konflikt er under oppseiling, enn at vi i sakens anledning skal gi SUF en julegave i form av en uttalelse.

LO fortjener honnør for at den har tatt opp de økonomiske problemene med myndighetene, men jeg tror som Mugaas, at det kommer lite ut av å sende den foreslåtte uttalelse. Jeg tror vi bør bruke sterkere virkemidler, kanskje — og som eksempel — at vi burde fraskrive oss ansvaret som organisasjon dersom vi nå ikke får reaksjon på vår henvendelse.

For øvrig synes jeg at mange av innleggene i dette representantskapsmøtet bør drøftes nærmere før forslag til uttalelse legges fram.

Leif Skau, Sekretariatet: Jeg vil først vise til uttalelsen om den økonomiske situasjon. Den tror jeg, tross alt, er det viktigste av de spørsmål vi skal behandle her og det viktigste vedtaket vi skal gjøre. Her har vært spørsmål om vi tror på noe resultat av det vi vedtar. Det er vel ikke mulig for noen å kunne si noe avgjort om det, men jeg mener å kunne konstatere at det her er tatt et friskt initiativ fra LOs side i de drøftinger som har foregått med Regjeringen. Og jeg tror også man på mange måter har stilt Regjeringen i en situasjon som den vanskelig kan komme ut av uten å gjøre ett eller annet i forbindelse med det opplegg LO har presentert.

Så til uttalelsen om de tariffstridige konflikter: For det første dette, at det må være verd å overveie det forslag som Willard Kristiansen satte fram, hvis man da ikke skal ta det inn i selve uttalelsen. Jeg tror det er viktig å markere det som Willard Kristiansen pekte på. For øvrig vil jeg ha sagt at på en måte synes jeg det er beklagelig at diskusjonen om denne uttalelsen vesentlig har

dreiet seg om hvorvidt man skal ha inn avsnittet om SUF eller ikke. Jeg synes det er langt, langt større perspektiver og langt, langt viktigere spørsmål i denne forbindelse som kunne vært brakt inn i diskusjonen.

Selv om vi ikke har hatt så mange av disse tariffstridige konflikter, så har det hos dem som har forekommet, vært et bestemt mønster. Og så glir det faktisk inn i bevisstheten at denne formen — disse konflikter — representerer noe av halvt lovlig tiltak. Her tror jeg vi er inne på det mest alvorlige i hele situasjonen. Jeg tror det er nødvendig for norsk fagbevegelse klart å ta stilling til om man skal gå inn i problematikken og la være å gå rundt den, som katten rundt den varme grøten. Vi kan risikere å bli dratt med i noe som vi skal være veldig varsomme med, og jeg tror vi nå bør gå ut og snakke åpent ut med medlemmene om dette problemet og diskutere fullt ut virkningen av det. Dette er den eneste måte hvorpå man kan få forståelse for et annet syn, at det blir skapt en respekt for inngåtte avtaler.

Det er klart at det er misnøye, men det skulle bare mangle at vi ikke gjennom det organisasjonsapparat vi har, skal kunne kanalisere denne og greie å løse problemene i bedriftslivet — og bedre enn man kan gjøre gjennom tariffstridige streiker.

Nok en side ved denne saken som jeg er sterkt opptatt av: Med en inngrodd følelse av solidaritet blant de fagorganiserte, skal man vel ikke kritisere så mye at tanken om å hjelpe økonomisk også oppstår i forbindelse med en tariffstridig konflikt. Så er man til og med kommet i den situasjon at man til og med har fått overskudd på disse ulovlige konflikter. Situasjonen videre er at tusener av kroner blir «svevende» rundt i landet og brukt av de grupper som er opptatt av å rive ned fagbevegelsen. Norgas fikk overskudd. En del tusen kroner av det gikk til Sauda. Sauda fikk overskudd og sendte 50 000 kroner over til sporveisarbeiderne. Ingen vet hva som kommer inn ved disse konflikter, og heller ingen vet hva som blir brukt. I Kiruna er man i den situasjon at mellom 500 000 og 600 000 sv. kroner ligger igjen i en streikekasse fordi det er blitt uenighet i streikekomitéen om hvordan pengene skal brukes. Men slike penger blir altså brukt på områder og tiltak som en bestemt gruppe ønsker at man skal støtte økonomisk.

Når jeg har reist dette, så er det fordi jeg tror det er riktig av oss å se det i sammenheng med det vi i dag behandler, og videre ha en kontroll med det hele slik at det ikke blir bygd opp fond som bevisst blir brukt til å rive ned den organisasjon vi sjøl arbeider innenfor.

Etter kaffepause fortsatte møtet med at dirigenten refererte de innkomne forslag.

I tillegg til de forslag som er referert foran forelå et forslag fra *Sverre Enger*, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, sålydende:

Siste avsnitt i uttalelse nr. 2 tilføyes:

Representantskapet pålegger Sekretariatet å være forbundene behjelpelig med dette.»

Det ble satt strek med 10 inntegnede talere.

Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund; Det må være helt på det rene at verken LO eller forbundene kan endre inngåtte avtaler for å oppnå subsidier. Formannen var inne på at det i forbindelse med indeksoppgjøret i 1971 ble krevd subsidier. Når man ser på det i sammenheng med det forslag til uttalelse som foreligger, så burde kanskje det ha vært nærmere presisert slik at det blir klart at det er fra indeksoppgjøret man mener det skal settes inn subsidier. Så mange ganger tidligere har man jo opplevd at fagbevegelsen er beskyldt for at den samarbeidet med Regjeringen for å få dempet prisstigningen før indeksregulering ble foretatt. Det ville være meget uheldig om man nå skulle komme opp i en slik situasjon. La meg bare reise som spørsmål at man presiserer dette nærmere.

En rekke talere her har gått inn for at man sløyfer avsnittet om SUF i uttalelsen om de ville streiker. Jeg er meget sterkt betenkt i så måte. Jeg kan ikke med min beste vilje forstå hvorfor man ikke kan si rett ut hva man mener. De som var med i kampen mot kommunistene i femti-åra, kjenner til at da måtte man gå rett på sak og si fra at her var det kommunistisk infiltrasjon, og den måtte man slå ned på. Man måtte ta aksjoner på landsmøter, i fagforeningene og på arbeidsplassene og si klart fra at her var det kommunister som forsøkte å lage vanskeligheter. Jeg kan ikke forstå at man i dag ikke skal være like konsekvent. Etter min oppfatning, er uttalelsen fra Sekretariatet helt klar og jeg støtter den. Det kan ikke være noen grunn til at vi skal «dulle inn i bomull» det vi her mener.

I siste del av uttalelsen synes jeg Sekretariatet velter for mye av ansvaret over på forbundene. Man må jo være klar over at man avsluttet et fellesoppgjør i 1970. Jeg er enig i fellesoppgjør, men man må være klar over at de ikke muliggjør alle de tekniske revisjoner som man kunne ønske. I uttalelsen måtte det være riktigere å bruke uttrykket «i samarbeid med LO». Jeg fremmer forslag om det.

Håkon Bjordal, Høyanger, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Jeg er enig med Mugaas i spørsmålet om å nevne SUFs navn i uttalelsen mot ville streiker. Navns nevning i denne forbindelse vil neppe være annet enn propaganda. SUF er såvisst ikke verd det etter hva organisasjonen har bedrevet på arbeidsplassene.

Ellers er jeg enig i hva som her er sagt om at fagorganisasjonen i sterkere grad må rette søkelyset mot seg sjøl med spørsmål om virksomheten er tilstrekkelig til at ikke ekstreme organisasjoner finner arbeidsfelt. Det er vel dessverre helt klart at det på mange arbeidsplasser er klanderverdige forhold. Det er denslags SUF passer på å utnytte. Vi husker fra avisene fra f. eks. Sauda at der virkelig var forhold som var klanderverdige. Og vi vet også at det lovlig valgte styret ikke kom noen vei, at de tillitsmenn som gikk ut av funksjon mens streikekomitéen overtok, faktisk var enig med streikekomitéen. Man så faktisk ingen annen løsning. Og da er det spørsmål om noen kan slå seg for brystet og si seg uskyldig. Jeg tror nok at det forbund som jeg sjøl tilhører, må ta noe av ansvaret for det som skjedde i Sauda og på andre plasser.

Det er ikke bra at krefter utenfor våre egne rekker scorer poeng på at vi sjøl ikke mestrer oppgavene på en tilstrekkelig måte. Vi mistet den politiske makt i landet på grunn av det parti disse samme ekstremister kommer fra. Tapene for oss har allerede vært store. Vi må sette alle krefter inn for at det som der er i emning, ikke får fortsatt grobunn. Større aktivitet er ett av midlene, bedre kontakt mellom forbundsledelsene og arbeidsplassene. Lavtlønnsforhold, forskjellsbehandling og utilfredsstillende kontakt mellom tillitsmenn og bedriftsledelse representerer mye av det som trengs å bli rettet opp. Det er ofte nødvendig at LO og forbundene her kommer med og støtter opp om de lokale tillitsmennene. La meg bare minne om hva vi i går så i Åpen post fra Rikshospitalet og det behov for godt organisasjonsarbeid som der åpenbart må være til stede. Vi må også være forsiktige med å inngå tariffavtaler som binder medlemmene våre til uverdige forhold.

Jeg vil si til LO så vel som til forbundene: Ansett flere folk ute i distriktene. Sogn og Fjordane har for eksempel ikke fått respons på sitt ønske om distriktsssekretær. Og det er vel helst mange slike ting ledelsen med fordel kan tenke nærmere over.

Sverre Enger, Oslo, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Jeg har stuset over utformingen av forslaget til uttalelse om den økonomiske situasjon. Jeg kan stemme for kravet om midlertidig prisstopp ut 1971, men da håper jeg vi slipper å oppleve ut på vårparten å få dette erstattet med kontroll av tilleggene våre. For

noen år tilbake ble fagbevegelsen beskyldt for å medvirke til prisstopp med hensikt å hindre indeksregulering.

I siste avsnitt i forslaget til uttalelse står det: Det må fortsatt være Sekretariatets oppgave å følge utviklingen og foreta det som måtte være nødvendig for å ivareta medlemmenes interesser.

Jeg synes dette burde vært uttrykt sterkere og slik at Representantskapet pålegger Sekretariatet å følge utviklingen osv.

Så litt om ordbruk i denne forbindelse. Uttrykket «ville streiker» stammer fra Sverige. Vi har kalt det tariffstridige streiker, eller arbeidsnedleggelse, som det står i lovene. Tariffstridige aksjoner er også et benyttet uttrykk. Jeg vil foreslå at vi ikke bruker ordet «ville» i denne forbindelse. Si heller tariffstridige streiker og aksjoner.

I vårt landsstyre har vi fattet et vedtak (Kjemisk) som går ut på at benevnelsen «ekstremistene» skal benyttes. Det dekker bedre, og jeg vil foreslå at vi tar ut benevnelsen SUF. Jeg opplevde f. eks. i Odda at Kjell Hovden fikk tilslutning ikke bare fra SUF, men også fra SF, ungkommunister og gamle kommunister, altså rene folkefronten. Altså makter lederne i denne leir å lede aksjonene slik at de kan benevnes som aksjonistisk og ekstremistisk offensiv. I Klassekampen blir nærsagt alt av forbundstillitsmenn og LO-tillitsmenn skjelt ut av disse folkene. Vi har bedt medlemmene våre om å være på vakt mot splittelsesmakere.

Jeg ønsker at tredje avsnitt i forslaget må bli gitt en annen formulering. Det er også ønskelig med en bedre utforming av også andre deler av forslaget. Kan det for eksempel sies at det er snevre politiske mål å gjennomføre et diktatur? Nei, språkbruket i forslaget er ikke bra.

Det viktigste avsnittet i hele forslaget er det siste, sa Enger og refererte dette. Han sa seg delvis uenig og fortsatte: Er det noen her i salen som vil erkjenne at deres forbund ikke har fulgt nøye med? Jeg vil i hvert fall ikke. Nei, vi har nok fulgt nøye med, men det er ikke alltid vi har fått anledning til å gjennomføre de forslag og vedtak som våre medlemmer ville ha gjennomført. Og det er noe helt annet.

I forslaget står videre: Særlig må det legges vekt på å få avtaler som er i takt med den teknologiske utvikling og de faktiske arbeidsforhold. Ja, Håkon Ødegård, som nå sitter i salen, har nettopp avsluttet langvarige og vanskelige forhandlinger ved Hydro. Der var intet av det nettopp siterte med i bildet. Forhandlingene var vanskelige fordi medlemmene var misfornøyde med den avtalen de hadde. Vi fikk heldigvis et forslag vedtatt, men forut for det var to forslag forkastet med stort flertall. Denne gangen ble saken ordnet,

men hvis forslaget ikke var blitt vedtatt, hvor hadde vi da stått? Jo, vi skal følge godt med i det som skjer, men — og det understreker jeg: *Vi vil ha bistand*. Vi vil ha hjelp av LO — og ikke minst LOs rasjonaliseringskontor. Der kan man hjelpe oss både praktisk og positivt, og derfor tillater jeg meg å fremme forslag om at Representantskapet pålegger Sekretariatet å være forbundene behjelpelig med det som sies i innstillingen.

Jeg er enig i at vi skal se framover, men vi kan ikke med bare 5—6 tillitsmenn motstå bøygen Norsk Arbeidsgiverforening. I tillegg til dette skal vi løse oppgavene med hendene bundet i et fellesoppgjør. Det er da misnøyen oppmagasineres. Og i de tariffstridige aksjoner er folk fra flere politiske grupperinger med. Det er ikke uvanlig å høre at tillegg som der oppnås, er ekstremistenes for-tjeneste.

Martin Tveiten, Bergen, Bergen fylke: I debatten her har det vært sagt mye om SUF. Men det er misnøye på en del arbeidsplasser. Man behøver ikke å spørre SUF for å konstatere det. Etter min oppfatning er det ikke LOs oppgave å angripe den som misbruker misnøyen på arbeidsplassene. Det må være LOs og forbundenes oppgave å rydde bort kilden til misnøyen. Forslaget fra Willard Kristiansen er et steg på den veien. Venstreaktivistene i vårt samfunn har fått god støtte av den borgerlige presse. Og vi har konstatert at folk fra alle politiske avskygninger har vært med og pustet til opplegget for de aksjoner som har vært eller forsøkt satt i verk.

På en arbeidsplass hvor det opptil ett år diskuteres et problem som er oppe til forhandling, oppstår det lett misnøye. Det som da er å beklage, er at når tillitsmannsapparatet ikke makter å løse oppgaven hurtig nok, vil den forargelse som normalt blir rettet mot arbeidsgiveren, ramme forbundet og det lovlig valgte tillitsmannsapparat.

LO har en rekke ganger vedtatt forbundsvise oppgjør. N.A.F. har gjennom sine aksjoner klart å kople sammen alle forbund som har våroppgjør til fellesoppgjør og felles avstemning.

Det har gitt som resultat at det vedtatte forslag er blitt vedtatt av andre enn dem det gjelder. Slike forslag har vanligvis så mangeartede sider og så mange problemer innebygd at det er uråd for medlemmer av det ene forbund å vurdere det ut fra andre forbunds interesser. Det er da heller ikke å vente. Så har da noen forbund vedtatt forslagene, andre ikke. Denne formen for demokrati er vanskelig å forklare på grunnplanet.

Jeg tror N.A.F. ved å framtinge en slik oppgjørsform har vært med på å legge kimen til den uro som i dag er å finne på arbeids-

plassene. Det er da også, som bekjent, sagt at den som sår vind, skal høste storm.

Det er snakket mye om prisutviklingen. Samorganisasjonen i Bergen har sine årlige prisresolusjoner — kanskje noe avdempet etter at vi fikk borgerlig regjering, noe som vel er vanlig for hele arbeiderbevegelsen. Vi har ikke maktet å finne en brukbar løsning, og prisutviklingen har gått sin skjeve gang. Og så slåss man om hvem det skal gå utover. Det er ganske ensidig blitt de lave inntekter. Jeg håper at det forslag om prisutviklingen som her foreligger, blir fulgt opp og at det utløser de nødvendige rådgjerd.

Per Askeland, Stårheim, Sogn og Fjordane fylke: Jeg er ikke så sikker på at debatten på disse møtene er så aldeles rett. Her er det stort sett de samme herrer som går igjen, og deres mening er vi ikke ukjent med, de øvrige er mer anonyme. Man kan få inntrykk av at det er her som i idretten at det vesentlige er ikke å vinne, men å delta. Jeg tror vi går glipp av vesentlige argumenter ved ikke å bruke gruppearbeid ved forhandlingen av viktige saker.

Forslagene her blir nok vedtatt med større eller mindre endringer, men det vil føre til at LO får en sterkere maktposisjon, og det krever et mer fintfølende instrument for å registrere den misnøye som lett akkumuleres «på golvet» i bedriftene. Man vurderer vanligvis ut fra et gjennomsnitt, og det blir alltid misnøye hos dem som kommer under gjennomsnittet. La oss huske at de ville streikene ikke hadde vært mulig hvis det ikke eksisterte et visst grunnlag for dem. Det er vesentlig at LO har kontakt med det som utvikler seg. Jeg tror vi skulle ha under kontinuerlig arbeid grupper som har som oppgave å vurdere arbeidssituasjonen på hver sin arbeidsplass. Vi ville da ganske sikkert få oppleve det samme som under arbeidet med «Program 69», at det er gjennomgående problemer over hele landet.

Bjarne Ingsøy, Oslo, Norsk Tjenestemannslag: Jeg er i store trekk enig i forslaget til uttalelse om den økonomiske situasjon, derimot er jeg i tvil om å legge for stor vekt på prisovervåking. Det er en restriktiv sak, og jeg har ingen tro på vår prisovervåking. Har noen i denne sal hørt at representanter fra prisdirektoratet, pristilsyn eller lokale prisnemnder noen gang har oppdaget at «nå er det for dyrt»? Ikke jeg. I så måte kunne det være fristende å nevne problemet fra den varme juni da vår våkne presse oppdaget at det var store prisvariasjoner på øl. Så opplevde man reaksjon hos prismyndighetene, og to måneder seinere etter undersøkelser på 48 steder i landet, var man klar over at prisen på øl varierer.

Vi fikk vårt priskontrollapparat i en krisetid med varemangel. Etter min mening bør arbeiderbevegelsen se på denne klokkertroen på å opprettholde denne del av vårt byråkrati. Vi har nå et helt annet samfunn med et enestående varetilbud, og jeg tror vi her må legge mer vekt på det positive. Jeg hadde gjerne sett et avsnitt i uttalelsen hvor man gir uttrykk for at man vil være med å bygge ut Forbrukerrådet som har den positive målsetting å skape prisbevisste forbrukere. LO er med i Forbrukerrådet, og jeg ber om at man tenker litt på dette.

La meg også nevne et par ord om det som omtalte familie- og forbrukerdepartementet som fikk en dårlig start, ekspanderte lite og ikke har gjort det seinere, naturlig nok, for så vidt som flere regjeringspartier har programfestet å oppløse dette departement. Jeg er redd for at det har gått i tankegangen hos mange at dette departement er noe dødfødt som må legges ned. Men det må jo være noe galt i et samfunn hvis ikke familie- og forbrukerdepartementet har oppgaver. Det skulle være mulig ganske raskt å styrke Forbrukerrådet i dets positive arbeid.

Siste avsnitt i forslaget til uttalelse om den økonomiske situasjon virker noe slapt og departementalt. Dessuten, den sentraliserte tankegangen at Sekretariatet skal gjøre jobben, slår igjennom. Det er jo selvfølgelig at Sekretariatet skal følge med. Det burde stått noe om at Sekretariatet skal ha kontakt med de underordnede ledd og organer — og med medlemmene.

Til den andre uttalelsen: Her foreligger mange og tildels ulike forslag. La meg bare si at man ikke kan påstå overfor et menneske som har oppnådd noe ved en tariffstridig konflikt, at dette ikke var mulig. Om «ikke mulig» var blitt erstattet med «det er ikke riktig», hadde vi løst det hele, etter mitt skjønn. Det vi vil ha fram, er at det ikke er riktig å oppnå fordeler ved tariffstridige konflikter.

I forbindelse med avsnittet om venstrestremistene og nevning av navn var jeg opprinnelig enig med Mugaas, men jeg antar at kontaktene er gode nok til at vi også skal få lese om dette møtet i Klassekampen. Hvorfor har vi egentlig navnet med? Det som betyr noe, er jo vår evne til å ta igjen med disse folkene. La oss huske at det er det aktive mindretall som makter å få i gang disse konfliktene med utgangspunkt i konkrete problemer og vanskeligheter på det enkelte sted.

Her ligger det en skoleringsoppgave for LO og videre få fram den kampviljen som Enger så treffende talte om. I min egen organisasjon har en liten gruppe oppnådd å få tilslutning for bevilgninger til Kiruna, uttalelser mot Aspengren osv. men jeg har erfaring for

at det gjerne ikke skal mer til enn at noen tar igjen for å få dette bildet snudd. Jeg tror vi må innstille oss på at det fortsatt blir mye uro og at våre egne medlemmer aktiviseres og skolerers med tanke på å få gjort gjeldende riktig oppfatning i slike situasjoner.

Thorvald Karlsen, Sekretariatet: Det er den økonomiske situasjon og prisutviklingen som er årsak til at dette møtet er sammenkalt, og det er i forbindelse med dette at man venter seg noe fra dette møtet. Forventningene er store. LOs fremste tillitsmenn har da også i pressen gitt uttrykk for spenningen omkring dette møtet. Det er da spørsmål om den uttalelsen som er foreslått, er for kort og mangler noe av den smellen som sikkert er ventet fra dette møtet. Jeg er klar over at tida har vært knapp, at forhandlingene med Regjeringen har pågått helt fram til at noe måtte settes i pennen. Men dette fordrer da også at det i tillegg til uttalelsen, kommer klart til uttrykk at hvis ikke Regjeringen vil imøtekomme disse kravene som LO har satt fram overfor Regjeringen, så er LO innstilt på å nytte all sin innflytelse og makt på å drive dem igjen. Ellers kan også vedtakene fra dette møtet komme til å skape grunnlag for kritikk og utfall mot LO og dens ledelse. Den foreslåtte uttalelsen om ulovlige konflikter kan — i den prissituasjon vi står overfor — også bli oppfattet som en advarende pekefinger mot medlemmene. Jeg er enig i uttalelsene slik de foreligger og vil stemme for dem, men jeg ville gjerne ha gjort oppmerksom på de refleksjonene jeg her har nevnt.

Jeg tror også det vil være riktig at LOs formann her gir klart uttrykk for dette med bakgrunnen og premissene og holdningen til LO i forbindelse med disse uttalelsene. Det han sa i sin innledningstale her i dag, ønsker jeg forsterket i sluttreplikken.

Ellers vil jeg gi tilslutning til det Mugaas var inne på når det gjelder understrekningen av at det er lavtlønnsgruppene og grupper med liten eller ingen lønnsglidning som er særlig skadelidende på grunn av prisstigningen. Jeg vil i den sammenheng feste oppmerksomheten ved den ferske opplysning her i dag om den lønnsglidning som har funnet sted. 7,5 prosent lønnsglidning stiller spørsmål i forbindelse med uttalelsens ord om den svakere reallønnsutviklingen. Det er vel sannsynlig at de som har nytt godt av denne lønnsglidningen, har oppnådd den reallønnsutviklingen som var forutsatt i tariffoppgjøret. Det er de som ikke har oppnådd denne lønnsglidningen, som har hatt svakere reallønnsutvikling enn forutsatt ved tariffoppgjøret.

Henny Jensen, Hyggen, Jern- og Metallarbeiderforbundet: Tillat meg å komme inn på kvinnes spesielle problemer. Er det noen som tilhører lavtlønnsgruppen, er det først og fremst kvinnene. Flere og flere husmødre går ut i arbeidslivet. Disse merker prisstigningen mer enn andre. Dessverre har en stor del av disse ikke aktivisert seg nok. De følger ikke prognoser og prosentutregninger når det gjelder prisstigning, men mer enn de fleste følger de nok med når det blir mindre å få for pengene. Om kvinnene ikke offentlig tilkjennegir sin mening om det nettopp vedtatte statsbudsjett, så diskuterer de det desto mer på arbeidsplassene.

Det vanlige spørsmålet er: Hvor skal dette ende?

Jeg tror kvinnene kommer sterkere med nå. Men ett forhold kan svekke organisasjonsaktiviteten, nemlig at kvinner tar seg en tilfeldig jobb, gjerne for å tjene penger til stifting av hjem, og så ikke er så nøye med å innordne seg i akkordsystemer. Når det bare er om å gjøre å tjene penger, blir akkordene presset opp, og resultatet er press og stress og stort sykefravær.

La meg så spørre? Hvis Regjeringen ikke tar standpunkt til Representantskapets uttalelse, hva da?

Klaus Kjelsrud, Sekretariatet: Jeg har tidligere i dag vært med og behandlet disse uttalelsene i Sekretariatet og kan derfor kort si at jeg slutter meg til de forslag til uttalelser som her foreligger.

Tidlig i debatten kom Mugaas inn på spørsmålet om å ta SUFs navn ut av uttalelsen. Dette spørsmålet har flere sider, og jeg vil her henvise til hva Axelsen fra Treindustriarbeiderforbundet sa da han skildret kampen på arbeidsplassene for mange år siden mellom de som viste respekt for avtaler og de mer ekstreme grupper. Jeg er redd for at vi nå kan komme opp i en liknende situasjon.

Når jeg likevel mener det er riktig å ta SUFs navn med, er det fordi at hvis vi tier i denne forbindelse, så kan også det ha sine ulemper. Vi har jo sett at folk som har vært ute i disse ulovlige streiker, fnyser av indignasjon når det blir sagt at de lar seg lede av SUF. SUF har nemlig ingen betydningsfull fidus verken blant arbeidsfolk eller i befolkningen for øvrig.

Det er vel riktig som det er sagt, at den borgerlige pressen har støttet de ulovlige aksjonene i arbeidslivet. Det er ikke utslag av kjærlighet til SUF, men ledd i taktisk spill i kampen mot arbeiderbevegelsen. Tier vi stille med dette, vil vi fortsatt få høre at det «ikke er SUF som leder». Sier vi derimot klart fra at vi vet hvor landet ligger, klargjør vi for alle hvordan det hele er, og dermed blir det vanskeligere å komme å si «vi har ikke latt oss lede av

SUF». Derfor mener jeg det er riktig at det nå kommer klart fram fra høyeste hold hvordan sakene i virkeligheten ligger an. Det er ingen grunn til å legge skjul på det, og vi kommer ikke unna den kampen som vi her må ta uansett.

Men la meg også få gi støtte til hva Klaus Hofstad sa, og som nevnte dette med vår egen og våre tillitsmannsutvalgs evne til å løse sakene på arbeidsplassene. Jeg tror han der satte fingeren på noe ganske vesentlig. Det ville være uriktig å rette noen bedreidelse mot tillitsmennene på arbeidsplassene i sin alminnelighet. Jeg tror vi har dyktige tillitsmenn på arbeidsplassene. De er ansvarsbevisste, og de greier å løse en masse problemer. Det er gjerne *dette* som preger arbeidsplassene, at sakene blir løst på tillitsmannsplanet. Derfor vil det være uriktig å stryke alle med én kam. Men vi vet også at det forekommer passivitet på arbeidsplassene. At sakene ikke blir rapportert til forbundene, har vært framme både her i Representantskapet og andre steder. At forbundene har vanskelig for å delta i løsningen av saker som de ikke har fått rapportert, sier seg selv. Der hvor det er nødvendig, må tillitsmennene aktiviseres, og forbundene og LO med hele sin tyngde må medvirke til å løse problemene på det plan hvor disse forefinnes.

Einar L. Nilsen, Bergen, Jern- og Metallarbeiderforbundet: Vi eldre medlemmer innenfor LO representerer flere enn enkelte hele forbund gjør. Når denne store gruppen går av med pensjon, kommer de ned på et minimum av levestandard. LO har en stor oppgave ved å sørge for at også denne gruppen får levelige vilkår. Vi skal ikke bare snakke om dem som er aktive i arbeidslivet, vi skal også ta oss av problemene for dem som har vært med og bygd opp det organisasjonsapparat vi har i dag. La oss på en verdig måte forsøke å gjøre noe for dem.

Formannen i en pensjonistgruppe i Bergen la nylig disse problemene fram for meg og spurte om de kunne legges fram for LO. Denne mannen har vært faglig tillitsmann i over 50 år, og han har også vært medlem av dette Representantskapet så han vet hva han snakker om. Han snakket også om den kompensasjon de er tiltenkt etter det nye statsbudsjettet. Tross dette tillegget, vil pensjonistene ligge sterkt tilbake. Bare LO kunne ta fatt i denne saken med tyngde og slagkraft, sa han.

Pensjonistene er godt organisert i vår tid, og organisasjonene deres drives i stor utstrekning av gode, gamle veltrenede fagforeningstillitsmenn. Men de har ikke anledning til å føre sine saker

fram for LO, de må gå til statsapparatet, og vi vet hva de møter der av sittende regjering og departementssjefer.

Jeg vil bare minne om dette slik at Sekretariatet kan følge opp denne saken.

Tor Aspengren, Sekretariatet: Jeg innledet med den aktuelle situasjon og førte betraktningene tilbake til siste tariffrevisjon. Lenger tilbake i tida skal jeg ikke gå. Det har ingen hensikt. Det har heller ingen hensikt å ta opp problemer innenfor et bestemt forbundsområde når vi diskuterer prisutviklingen. Men Bø og en del andre talere har pekt på avsnittet i uttalelsen om dette. La meg nå bruke de samme ord som på siste felles forbundsstyremøte: Når jeg velger å sette denne saken på spissen, så er det fordi jeg legger så stor betydning i den. Men jeg sa også i min innledning klart og tydelig fra at i det avsnittet som her er foreslått, ligger det ingen kritikk mot det enkelte forbund, bare en observasjonsmelding, hvis jeg kan bruke et slikt uttrykk. Det ligger ikke noe krenkende i dette. Og er det ønskelig som dempende virkning at LOs navn skal komme inn i et pålegg om å være forbundene behjelpelig, så har ikke administrasjonen det minste imot det. Det kan kanskje oppfattes som om LOs administrasjon har sviktet forbund som har bedt om hjelp, men såvidt jeg kjenner til, har det ikke forekommet at forbund har bedt om hjelp og ikke fått det. Vi kan love bistand i den utstrekning vi formår, kanskje ut over hva det blir bedt om. Enkelte ganger har vi faktisk hatt inntrykk av at forbundskrav har vært beskjedne. La meg gjenta: Vi har ingen ting imot den foreslåtte tilføyelsen.

Spørsmålet om SUFs navn skal komme med i denne uttalelsen, er av vesentlig karakter. Jeg understreker det som Axelsen her ga uttrykk for, det må være det riktige synet. Mugaas sa at å nevne SUFs navn i uttalelsen var å gi denne organisasjonen en julegave. Men det kan bli en enda større julegave til SUF om Representantskapet ikke betrakter dette som noe i det hele tatt og tar denne delen av forslaget ut av uttalelsen. Jeg advarer mot det. Når LOs sekretariat har tatt dette med i uttalelsen, er det også fordi det er spurt utover i våre organisasjoner om hvorfor LOs administrasjon ikke har gitt oss orientering om akkurat dette. Derfor synes jeg uttalelsen bør bli slik den er foreslått.

Osvold Olsen viste til Rogaland Avis' anstrengelser for å få flere indekser og krevde at LO skal lage en indeks til hjelp under tariffrevisjoner. Jeg kan fortelle at dette har vi diskutert før. Men det vil komplisere hele forholdet hvis man skal ha flere indekser, dessuten skal vi være klar over hvilket arbeid dette medfører. Jeg tror ikke

LO har mulighet for å kunne skaffe seg hele det ekstra mannskap som må til hvis det skal utarbeides en helt ny indeks som det her er tale om. Jeg har ikke noe imot at dette forslaget oversendes, men jeg vil allerede nå gjøre det klart hvor vanskene i forbindelse med dette foreligger.

Det Nils Johansen sa om bilgodtgjørelsen, har vi allerede notert oss, og Sekretariatet skal se nærmere på det.

Thoresen talte om de funksjonshemmedes situasjon og problemer. Og andre grupperinger har vært nevnt. Jeg tror det vil være riktig at LO tar opp dette i tillegg til den uttalelsen som her blir vedtatt.

Priskontrollen er berørt i debatten. Hvilke virkemidler som må til i forbindelse med den prisstopp vi krever, må naturligvis vurderes.

Hofstad var ikke tilfreds med forslaget til uttalelse og fant ikke at det pekte på noen løsning. Han var skeptisk og gikk så langt at han nevnte organisasjonen som avskrevet. Jeg synes det er riktig å ta fatt i det avsnittet det her dreier seg om — der passer det for øvrig også å få inn det som Thorvald Karlsen og Henny Jensen understreket — og gjøre det klart at det ligger realiteter i det som her sies. Det står her: Det må fortsatt være Sekretariatets oppgave å følge utviklingen og foreta det som måtte være nødvendig for å ivareta medlemmenes interesser.

Jeg kan gjerne legge til at jeg har ikke noe imot å benytte den formulering som tre-fire talere har vært inne på når det gjelder ville streiker, nemlig at det skal hete at Representantskapet pålegger Sekretariatet å følge utviklingen. Det skulle være tindrende klart at hvis våre krav ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til, vil Sekretariatet gjøre det som er nødvendig — også for å understreke alvorret i det hele. Jeg er optimist av natur, men om nå saken kommer til å utvikle seg den gale veien, er Sekretariatet rede til å drøfte hva som skal gjøres. Og la det være sagt: Hvis myndighetene ikke foretar seg noe, så vil i hvert fall LO gjøre det.

Til Axelsens spørsmål vil jeg svare: Vi kommer aldri til å manipulere med noen avtaler som vi har inngått, eksempelvis flytte data eller lage marginer mindre enn de er i poengoppstillingene. Jeg vil også gjøre det helt klart når vi snakker om subsidier, at kravet vårt gjelder tida etter 1. april 1971, altså etter indeksreguleringen.

Bjordal ga uttrykk for at ledelsen i fagbevegelsen er for lite ute i marka. Det er riktig at vi ikke greier å dekke opp over alt. Likevel vet vi at det er en utnyttelsesgrad — for ikke å si rovdrift — på våre sentrale tillitsmenn som vanskelig kan økes. Mer service og mer reisevirksomhet i de enkelte forbund er et spørsmål om økonomi og ansettelse av flere som kan settes inn i reisevirksomhet.

Dette er et spørsmål vi skal ta grundig for oss. Intet er mer viktig enn å bringe veiledning og informasjon til tillitsmenn og medlemmer i distriktene gjennom reisende tillitsmenn.

Enger befattet seg med forholdene i Odda, og la meg i den forbindelse si at vi også har mange radikalere som er villige til å følge spillets regler selv om de går langt i sin faglige aktivitet. Da kan det være grunn til å ta fatt i dem som ikke vil følge disse reglene. LO skal i så måte gjøre hva som er mulig for å yte bistand.

Ingsøy talte om Forbrukerrådet. I LO sentralt er det samme forhold diskutert i videste forstand, men vi fant ikke å kunne ta med noe av dette i denne uttalelsen. Vi er naturligvis ikke minst opptatt av å tenke på våre egne medlemmer når det gjelder overvåking av prisutviklingen. Dette skal vi forsøke å ta fatt på spesielt.

Thorvald Karlsen ønsket en sterkere uttalelse. Det jeg nå har sagt, skulle kanskje ha avklart en del i denne forbindelse. Når det gjelder forventningene til representantskapsmøtene, må det kunne bemerkes at Representantskapet må kunne ha sine møter uten at det hver gang forventes at slike møter skal «komme ut» med en revolusjon.

Man kan ha fått det inntrykk at en krone vunnet ved tariffstridig aksjon er mer verd enn en krone vunnet ved ordinære forhandlinger. Jeg bare trekker dette fram uten direkte sammenlikninger.

For øvrig tror jeg det ikke er uenighet om det som her er kommet fram. Det som eventuelt måtte forekomme av meningsforskjell, innskrenker seg tydeligvis bare til form og utforming. Og jeg håper vi kan gå fra dette representantskapsmøtet så enige som overhodet mulig.

Voteringen.

Dirigenten gikk deretter til votering over de foreliggende forslag.

Forslag fra Osvald Olsen: «Representantskapet pålegger LO å lage en levekostnadsindeks for LO-medlemmer og som skal brukes som hjelpemateriell ved tariffrevisjoner.»

Dirigenten foreslo forslaget oversendt Sekretariatet.

Dirigentens forslag ble enstemmig bifalt.

Dirigenten foreslo deretter votert over forslaget til uttalelse om den økonomiske situasjon.

Sekretariatets forslag til uttalelse ble enstemmig bifalt.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det i forbindelse med uttalelsen om tariffstridige streiker forelå to nesten likelydende forslag, nemlig fra Arild Kalvik med følgende ordlyd: «LOs sekretariat pålegges å gi forbundene all mulig støtte i dette arbeid»

(som siste linje i uttalelsen). Og fra Sverre Enger: «Representantskapet pålegger Sekretariatet å være forbundene behjelpelig med dette.»

— Vi har konferert med de to forslagsstillerne, fortsatte dirigenten, og såvidt vi forstår, er det enighet om at Enger går over til Kalviks forslag, slik at det da foreligger bare ett forslag. Jeg vil foreslå at vi tiltrer dette tillegget.

Dirigentens forslag ble enstemmig bifalt.

Forslag fra Willard Kristiansen: «Arbeidsgiverne må være seg sitt ansvar bevisst ved å sørge for at tvister blir løst med våre tilitsmenn i bedriftene på en hurtigere og mer positiv måte enn hva det har vært eksempler på i 1970».

Her vil jeg gjøre oppmerksom på at det til dirigentplassen er kommet en redaksjonell innpasning av dette forslag i uttalelsen, nemlig at man etter 4. avsnitt får en tilføyelse om at «Representantskapet understreker dette og peker på at arbeidsgiverne må være seg sitt ansvar bevisst osv.»

Jeg vil foreslå at den redaksjonelle innpasning overlates administrasjonen, videre at Representantskapet tiltrer Willard Kristiansens foreslåtte tilføyelse.

Dirigentens forslag ble enstemmig bifalt.

Forslag fra Sigurd Lønseth til 2. setning i 2. avsnitt i uttalelsen: «Det er likevel forkastelig å søke slike problemer løst ved hjelp av ville streiker».

Ved alternativ votering mellom denne setningen og den tilsvarende foreslått i Sekretariatets uttalelser, ble Sekretariatets vedtatt med stort flertall.

Hele Sekretariatets innstilling med de vedtatte endringer ble deretter vedtatt mot én stemme.

Sykelønnsordningen.

LOs nestformann, Odd Højdahl, ga følgende redegjørelse om sykelønnsordningen:

De spørsmål i forbindelse med sykelønnsordningen som nå er under behandling i LO, er tilleggstrygden og den økonomiske stilling den befinner seg i. Ved tariffoppgjøret i vår var vi klar over at tilleggstrygdens økonomi var for svak, og at vi sto overfor ett av to alternativer, nemlig enten å øke premien eller å senke ytelsene. Resultatet ble at arbeidsgivernes andel ble økt med 2,5 øre pr. arbeidet time. Vi var vel noe «snille» når vi håpet at disse beregninger skulle holde tilleggstrygdens budsjett i balanse. Det har det

nemlig ikke gjort. Tilleggstrygden har gått med stort underskudd. Den utvilsomme årsak er økt sykefravær.

Foreløpig er underskuddet 29 millioner kroner, og ekspertene har regnet ut at i perioden fram til 1. juli 1972 vil det i verste fall bli 60 mill. kroner i underskudd og som det er noe uklart hvem skal ha ansvaret for. Her gjelder det en privat avtale mellom N.A.F. og LO, og antakelig står disse organisasjoner ansvarlig for ordningen. N.A.F. har nå reist krav overfor LO og bedt om forhandlinger, og det er derfra satt fram forslag om å redusere ytelsene. LO har foreløpig svart at vi ikke kan akseptere dette, men foreslår at disse to organisasjonene sammen går til sosialministeren med spørsmål om staten kan garantere det underskudd som måtte oppstå inntil 1. juli 1972. Vi har inntil nå ikke fått svar fra sosialministeren, men vi regner med at spørsmålet er diskutert i Regjeringen og at vi vil få svar en av de første dager. Hva svaret kan komme til å gå ut på, er det umulig å ha noen mening om, vi bare håper at det blir positivt.

Dette er den akutte situasjon. Men det er også en annen side ved tilleggstrygdeordningen, nemlig dens administrasjon. Forholdet er at den offentlige syketrygd blir inkorporert i Folketrygden fra 1. januar 1971, og Rikstrygdeverket har sagt opp den nåværende administrasjon av både tilleggstrygden, av sluttvederlagsordningen og utviklings- og opplysningsfondet. Det er nå i gang forhandlinger mellom hovedorganisasjonene og Rikstrygdeverket for å finne en annen administrasjonsordning. Men det er helt på det rene at den ordning man finner fram til — i alle fall når det gjelder sluttvederlagsordningen — bare må bli av midlertidig karakter. På lenger sikt vil det antakelig bli meget vanskelig å opprettholde en egen administrasjonsordning for sykelønnsordningen, det vil nemlig bli uforholdsmessig kostbart.

Vi tok forresten konsekvensen av dette under tariffoppgjøret i vår. Da reiste nemlig LO et krav over for Regjeringen om at man skulle nedsette en offentlig komité som skulle utrede hele sykelønsspørsmålet. Vi krevde at man skulle komme fram til en ensartet sykelønnsordning for alle ansatte. Man var klar over at man ikke kunne opprettholde den nåværende sykelønnsordning, og vi pekte på at komitéen også burde vurdere en inkorporering av tilleggs-sykelønnsordningen i den alminnelige trygdeordning.

LOs brev av 18. mars i år har vi ikke fått endelig svar på. Det vil jeg meget sterkt beklage. Vi burde ha hatt denne komitéen i arbeid for lenge siden. Nå befinner vi oss i en akutt tidsnød og må antakelig gå inn på mindre heldige ordninger for å kunne finne

fram til noe pr. 1. januar 1971. Men vi håper at denne komitéen nå blir nedsatt umiddelbart.

Endelig er det en tredje side ved hele denne saken, nemlig ordningen med skattefrihet for ytelser fra den alminnelige syketrygd (sykepengene). Fra Finansdepartementet fikk vi for noen dager siden et skriv der det foreslås at denne skattefrihetsbestemmelsen oppheves for alle sykkelønnsordninger som er bedre enn den ordning vi har for tilleggstrygden.

La meg forsøke å forklare kort hva dette innebærer: Det som Finansdepartementet er ute etter, er at man før 1. januar 1971 skal få endret denne bestemmelsen slik at ikke statstjenestemenn fra nevnte dato får denne skattefrihet. Forholdet er nemlig at fast ansatte statstjenestemen nå er i en egen premieklasse i Trygdekassen, de betaler en lavere syketrygdpremie, men får heller ikke dagpenger under sykdom av trygdekassene, men derimot full lønn under sykdom en bestemt tid. Når man nå inkorporerer Syketrygden i Folketrygden, skal jo premien betales over skatteseddelen, og da vil det være praktisk umulig å holde unna noen grupper. Alle må komme med på samme plan i den nye sykkelønnsordningen. Dette vil da også omfatte statstjenestemenn. Hittil har statstjenestemenn hatt full lønn under sykdom, men hvis man ikke endrer skatteloven, vil de få mer enn full lønn under sykdom, nemlig full lønn fra sin arbeidsgiver pluss skattefritak for det sykepengene utgjør. Det vil i praksis si at de får mer utbetalt når de er syke enn når de er i arbeid, og om det sier Finansdepartementet at skatteloven må endres.

Hvordan vil så denne endringen virke på de forskjellige grupper?

For arbeidere i det private næringsliv som i dag er i tilleggstrygden, vil det ikke bli noen endret sykkelønnsordning ved at man endrer skatteloven på dette punkt. Forholdet blir nøyaktig som i dag. Funksjonærer i privat virksomhet og som har full lønn under sykdom, vil få en dårligere ordning etter 1. januar hvis skatteloven endres. I dag har disse høyere inntekt under sykdom enn når de er i arbeid.

Fast ansatte statstjenestemenn får ved endring av loven samme ordning som i dag. Hvis man ikke endrer loven, får de bedre ordning. Derimot midlertidige tjenestemenn og statsarbeidere vil få en dårligere ordning hvis man endrer skatteloven. De har nemlig samme ordning i dag som funksjonærene i det private næringsliv.

Endelig har vi den kommunale sektor som kommer i samme stilling som funksjonærer i det private næringsliv. De har i dag høyere inntekt under sykdom enn når de er i arbeid, og de vil altså komme dårligere ut.

I dette møtet vi hadde med Finansdepartementet, redegjorde vi for disse forskjellige utslag og sa fra at det ikke var mulig for oss i løpet av 4—5 dager å kunne ta et endelig standpunkt — vi måtte få utredet alle sider ved saken, også detaljene, før vi kunne ta et endelig standpunkt. Dette har vi meddelt Finansdepartementet, men vi har ikke fått noen reaksjon derfra.

Reidar Langås, Norsk Grafisk Forbund: Det vi i Grafisk Forbund er opptatt av i forbindelse med syketrygden, er hvordan dette kommer til å slå ut for vårt område. Vi har nemlig spesialavtale som kom før tilleggstrygden trådte i kraft, og vi er unntatt fra medlemskap i sistnevnte. Spesialavtalen omfatter alle tre faggrupperinger i forbundet. Kartonnasje er ikke med. Vi vil gjerne ha svar på om dette nye som her er skissert av Højdahl, får innvirkning på vår avtale med arbeidsgiverne.

Wiktor Remme, Oslo, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Statsminister Borten har uttalt ved en rekke anledninger at han har et godt samarbeid med arbeidslivets organisasjoner. Nå skal vi vel ikke direkte gi ham skylden for at vi ikke har fått svar på brev av 18. mars, men dette er lang ventetid — i hvert fall sammenliknet med at finansminister Myrvoll venter å få svar fra oss ennå før en uke er gått.

Det interessante i denne saken i forbindelse med det store under-skuddet i syketrygden er hvilken epidemi av sykdom som har rammet landet? Jeg tror dette er viktig. I Oslo føres statistikk som viser hvilke sykdomsarter som foranlediger fravær fra arbeidet. Det kunne være interessant om LO fikk en slik oversikt og som viste hvordan de forskjellige sykdomsgrupper slår ut i de forskjellige landsdeler.

Odd Højdahl: Jeg kan ikke svare helt eksakt på spørsmålet fra Grafisk Forbund, men i notater vi fikk fra Finansdepartementet heter det: På denne bakgrunn må en nå ta opp spørsmålet om en begrensning i den gjeldende skattefrihet for sykepengene, for eksempel slik at sykepengene skattelegges i følgende tilfeller:

1. Når arbeidsgiveren utbetaler full lønn og selv innkasserer sykepengene. (Private funksjonærer og kommuneansatte).
2. Når arbeidsgiveren utbetaler lønn svarende til differansen mellom full lønn og sykepengene og arbeidstakeren hever sykepengene.
3. Når arbeidsgiveren utbetaler lønn som overstiger tilleggssykepengene etter avtalen mellom LO og N.A.F.

— Det er vel her, føyde Højdahl til, at skjæringspunktet for Grafisk er å finne. Hvis den ordningen Grafisk har, er litt bedre enn tillegssyketrygden, vil man skattelegge sykepengene. Hvis den er lik eller dårligere, vil man ikke skattelegge den.

Det spørsmålet Remme berørte, er meget vanskelig. Det er helt på det rene at noe av den stigningen i sykefraværet vi har hatt i de seinere åra, er reell. I dag er det slik at folk kan bli sykmeldt og sykmelder seg noe hyppigere enn før. Når man nå føler seg litt syk, kan man bli tilrådet av lege å være hjemme. Før gikk man på jobben selv om man var litt syk. Dette har vel noe av sin årsak i velstandssøkning, større kunnskaper om smittefare osv.

Men jeg tror også det kan sies at noe av økningen kan skyldes misbruk. Det er kanskje et lite antall mennesker som tar ut mer sykepenger enn strengt tatt nødvendig. Vi er interessert i en kontroll som ikke avskjærer folk fra sykepenger når de virkelig er syke, men som kan bremse på misbruket. Det fortvilte ut fra dette synspunkt er at det ikke ser ut til at legene kan yte oss noe bistand i dette spørsmålet.

Da vi etter tariffoppgjøret i vår laget vår fellesuttalelse, fikk vi reaksjon fra legehold. De vil over hodet ikke høre tale om at en lege sykmelder en person uberettiget. Uten et fornuftig og forsvarlig samarbeid med legene, vil det fra fagbevegelsens side kunne gjøres svært lite i dette spørsmålet.

Etter at hovedkasserer *Einar Strand* hadde orientert representantene om reise- og diettoppgjør, takket Tor Aspengren for saklig debatt, og deretter ble representantskapsmøtet hevet.

